

TEKNISK
VINTERUKE **10**

Foto: Fjellanger Widerøe

OPERATIV DRIFT AV BYGNINGER

– energi, innemiljø, behovsstyring og serviceavtaler

- Energiledelse, energistyring og enøk
- Riktig luftmengde til riktig behov
- Optimal drift og utvikling av vannbårne varmesystemer
- Legionella – risiko og tiltak for forebygging
- Energioptimalisering av belysningsanlegg i praksis
- Kriterier for gode serviceavtaler
- Krav til og verktøy for FDV-dokumentasjon
- Hva skal til for å få fornøyde kunder og brukere?

19. – 21. april 2010
Storefjell Resort Hotel, Gol

Omtale

Riktig drift av bygninger blir stadig viktigere for å ivareta effektiv energibruk, HMS, sikkerhet og innemiljø. Krav til effektiv drift, overholdelse av offentlige forskrifter og leietakeres økende fokus på optimal drift av kjernevirksomheten stiller driftspersonellet overfor mange utfordringer. Utvalget av avanserte IT-systemer for sentral driftskontroll (SD) og styring, regulering og overvåking av bygningsfunksjoner (SFO) er stort, og stiller stadig høyere krav til teknisk kompetanse.

I praksis er det lett å gå feil i denne tværfaglige jungelen, og det er mange hensyn som skal tas. Det er viktig å kunne forholde seg til leietaker og brukere på en profesjonell måte, og en avdekking av behov og korrekt beskrivelse av avtalt leveranse gjør den daglige organisering av arbeidet og utførelse av driftsoppgaver lettere.

På dette kurset tar vi opp aktuelle temaer knyttet til teknisk operativ drift, oppdaterer deg på krav og nye muligheter for effektivitet og lønnsomhet. Tilbakemelding fra tidligere kurs tyder på at deltakelse på Teknisk vinteruke gir deg en god mulighet til å diskutere faglige problemstillinger med fagfolk og bransjekolleger – noe som har stor verdi. Velkommen til noen nyttige dager i fjellet!

Målgrupper:

Kurset egner seg for folk med ansvar for teknisk drift av bolig-, nærings- og yrkesbygg.

Mandag 19. april

Kursleder: Eystein C. Husebye,
Norges bygg- og eiendomsforening/TFS

12.00 Registrering/Kaffe/Miniutstilling

13.00 Velkommen, Praktiske opplysninger
Eystein C. Husebye, NBEF

13.05 "Det intelligente bygg"
- Passivhus, mer enn isolasjon – intelligente løsninger helt vesentlig
- Hvordan bygge Norges mest energieffektive skole?
- Sammenheng mellom bygningskropp , tekniske løsninger og utfordringer m.h.t inneklime
Teknisk leder Geir Andersen, Drammen kommune

13.50 Energiledelse i Forsvaret
- Kvalitet, økonomi og god drift en forutsetning for å lykkes
Senioringeniør Gunnar B. Solbjørg, Forsvarsbygg Utleie

14.40 Frukt og kaffepause/miniutstilling

15.00 Energioptimalisering krever gode løsninger
- Vi har løsningen innenfor gjennomføring, bygg, elektro, sanitær, varmeanlegg, styring og energiproduksjon, har du?
Senioringeniør Gunnar Solbjørg, Forsvarsbygg

15:45 Frekvensomformere for vifte-/pumpedrift
- Installasjon og energiriktig drift
- Potensiale for energibesparelser – lønnsomhet?
- Eksempler på løsninger ved rehab og ettermontering
Ingeniør Arve Bruun Olsen, Vacon AS

16:30 Spørsmål, diskusjon, erfaringsutveksling

19.00 Fellesarrangement, nettverksbygging

Planlagte kurs under Teknisk Vinteruke 2010

PERIODE 1

MANDAG-ONSDAG

- Operativ drift av bygninger
- Offshore feltutbygging – Korrosjons- og materialtekniske utfordringer
- Ny Plan og bygningslov
- Neste steg i World Class Maintenance

I tillegg til vil det bli arrangert Teknisk Bransjetreff innen for pumper, tetninger etc, se eget program.

PERIODE 2

ONSDAG-FREDAG

- Faglig ledelse i sakkyndig virksomhet
- As built dokumentasjon, BIM og FDVU-system
- Kommunikasjon og forhandlingsteknikk

PROGRAM

Hvis værforholdene tillater det og deltakerne ønsker det kan de enkelte kursene ha 2 timers lunsj

Tirsdag 20. april

Kursleder: Eystein C. Husebye, NBEF/TFS

ENERGIEFFEKTIVISERING

- 08.30 Fasadens innvirkning på innemiljø og energibruk**
- Hvordan fungerer samspillet mellom fasade, solavskjerming, lyssystem og ventilasjonssystem?
- Enkle, lønnsomme grep kan gi færre klager på kaldras, stråling og "hvorfør er det så kaldt i rommet..."

N.N.

09.15 Kaffepause

- 09.30 Effektiv energibruk og godt inneklime med kontinuerlig funksjonskontroll**
- Hva, hvorfor og hvordan - kontinuerlig funksjonskontroll ?
- Program for kontinuerlig funksjonskontroll for effektiv drift.
- Eksempler og erfaringer

Post.doc. Natasa Djuric, NTNU

INNEMILJØ

- 10.15 Energiopptimalisering av belysningsanlegg i praksis**
- Potensialet for ute- og innendørsanlegg
- Dokumentasjon av gjennomførte prosjekter

Teknisk sjef Morten Olav Berg, Fagerhult AS

11:00 Pause

- 11.15 Ventilasjonsanlegg – drift og varmegjenvinning**
- Dimensjonering – innregulering – styring
- Potensiale for forbedringer, teori og praksis
- Eksempler fra prosjekter og forslag til tiltak

Professor Hans Martin Mathisen, NTNU

12:00 Lunsj m/ mulighet for friskluftsaktiviteter og utstilling

- 14.30 Behovsstyring - soneinndeling**
- Valg av løsninger og systemer
- Hvordan få til et optimalt samspill mellom komponenter og styringssystem?

Professor Hans Martin Mathisen, NTNU

DRIFT AV VARME- OG SANITÆRANLEGG

- 15:15 Optimal drift og utvikling av vannbårne varmesystemer**
- Ekspansjon og luftutskilling
- Valg av komponenter og system for fleksibilitet
- Innregulering, metoder/ gjennomføring/ dokumentasjon

Lars Jacob Maurtvedt, Tour & Andersson AS

16.15: Pause/utstilling

- 16:30 Legionella – risiko og tiltak for forebygging**
- Kartlegging av risikoinstallasjoner
- Kontrollrutiner
- Nytt regelverk – hva betyr dette?

Seniorrådgiver Jens Erik Pettersen, Folkehelseinstituttet

17:00 Avslutning

19:00 Middag

Onsdag 21. april

Kursleder: Eystein C. Husebye, NBEF/TFS

DOKUMENTASJON, SERVICEAVTALER OG KUNDEKRAV

- 08:30 Dokumentasjon av energi, brann/sikkerhet og inneklime**

- Målgrupper og formål for dokumentasjon
- Hva finnes av verktøy?
- Praktiske eksempler

Brynjulf Skjulsvik, Pro Teknologi AS

09.30 Pause/utstilling

- 09:45 Effektiv brannteknisk eiendomsforvaltning og branndokumentasjon.**

- Lov- og regelverkendringer som gjør dette viktigere i fremtiden
- Ny stortingsmelding om brann og nytt nødnett.
- Systemer som finnes i markedet.
- Eksempler og erfaringer.

Ståle Eilertsen, Skansen Consult AS

- 10.30 Kriterier for gode serviceavtaler**

- Utvikling av kvalitetsbeskrivelser i prestasjons-/ output-format
- Ulike serviceavtaleformer, konsekvenser for driftspersonell

Bjørn Fredrik Kristiansen, ISS Property Management

11:15 Pause

- 11.25 Gjennomføring av drift i praksis – hva skal til for å få fornøyde kunder?**

- Hvem er kunden og hva forventer de?
- Måling og styring av kvalitet innen renhold og andre FM-tjenester

Sole Christian Moan og Bjørn Fredrik Kristiansen, ISS Property Management

- 12:10 Avslutning og oppsummering – veien videre?**
Debatt, ordveksling, spørsmål & svar v/ kursleder og kursdeltakere

12:30 Avslutning m/ lunsj

AVREISE

Returadresse:
Tekniske Foreningers Servicekontor
Postboks 73, No-1325 Lysaker

PRAKTISKE OPPLYSNINGER

Seminar nr: 1050102

19.-21. april 2010
Storefjell Resort Hotel, Gol

Påmeldingsfrist:

Onsdag 6. april 2010

Administrasjon:

Studiesjef Eystein C. Husebye,
Tekniske Foreningers Servicekontor, TFS
eystein@tfsk.no

Deltakeravgift:

Kr. 6.500,- (ekskl. MVA) for medl. av Norges Bygg
og Eiendomsforening NBEF
Kr. 7.500,- (ekskl. MVA) for andre
Avgiften inkluderer kursmaterieell, ekskl. hotell opphold.

Hotell:

Pensjonspris Storefjell Resort Hotel.
Kr. 1.575,- pr. person, pr. døgn i enkeltrom

Transport:

Tog: Bergensbanen fra Bergen eller Oslo stopper på
Gol Stasjon.

Fly: Eventuelt fra Oslo til Fagernes Lufthavn. Kontakt
hotellet for mer informasjon om avganger og priser.
Har du behov for transport t/r stasjon eller flyplass
- kontakt hotellet på telefon 32 07 85 00.

PÅMELDING:

Avbestilling senest 3 virkedager før start,
hvis ikke må full avgift betales.

Avbestillingsgebyr etter påmeldingsfristens
utløp er 20% av full avgift.

Kun skriftlig avbestilling godtas.

**Elektronisk påmelding: www.tfsk.no - Kursoversikt
eller benytt gjerne vår telefaks på nr. 67 52 60 11**

ARRANGØR:

Norges Bygg- og Eiendomsforening (NBEF)
og
Tekniske Foreningers Servicekontor AS,
Postboks 73, 1325 Lysaker
TELEFON 67 52 60 10

1050102 OPERATIV DRIFT AV BYGNINGER

Navn: .....

Stilling/Funksjon: .....

Firma: .....

Evt. bestillingsnr./PO-nr. ....

Postadresse: .....

Postnummer og sted: .....

E-mail: ..... Telefon: ..... Telefaks: .....

Hotell: Ankomst: ..... Avreise: .....

Medlem NBEF? Ja Nei

Dato og underskrift: .....

